

► **Eeuwenoud muziekinstrument teruggeplaatst na maandenlange restauratie**

Orgel uit 1751 keert terug met een setje vernieuwde longen

Na een uitgebreide restauratie van ruim negen maanden is het historische barok orgel uit 1751 teruggekeerd naar zijn vertrouwde plek in het Boterkerkje.

Margot Kuijpers

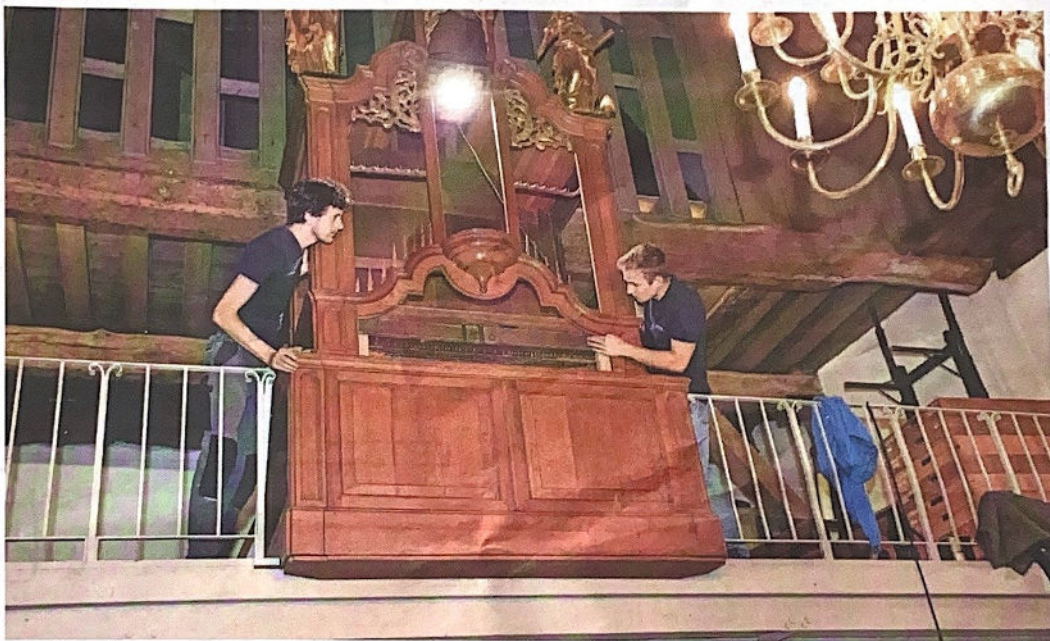
Oirschot

Orgelmaker Arian Wimmenhove nam samen met zijn collega's het instrument uit 1751 onder handen. Wimmenhove: „Zo'n vier- tot vijfhonderd orgelpijpen zijn teruggeplaatst, waaronder ook de vierkante houten hoelpijpen.“ In de werkplaats zijn in de afgelopen maanden nieuwe stukjes aan de pijpjes en pijpen gesoldeerd, met een perfect gladde solderingsring als bewijs. Wimmenhove: „Door de pijpen te herstellen krijgt het orgel weer zijn eigen stem terug, de originele toonsoort.“

Als een orgeldokter zet hij verder uiteen hoe zij het instrument restaureerden. „Het eikenhout van de kast is behandeld, er zat houtworm in. En de kast is in de was gezet. We hebben de windlade opnieuw gerestaureerd. Dat is de grote houten bak met gaatjes in verschillende groottes waarin de pijpjes komen te staan. Deze lade is belangrijk, dat is het hart van het orgel.“

'Slechte longen, slecht instrument'

„De blaasbalgen, de longen van het instrument zijn ook onder handen genomen. Want zijn de longen slecht, dan is het instrument slecht.“ De blaasbalgen hebben nieuw leer en er is een pompsysteem toegevoegd. Hiervoor werden de balgen bediend met een windmotor. Wimmenhove: „Maar dan voert er constant een flinke stroom

lucht door het instrument, terwijl je een rustiger *flow* wilt. Dat komt de klank ten goede. Nu werkt hij weer met een mechanisch pompsysteem.“

Van orgelarts verandert Wimmenhove in geschiedverteller. „Van origine werden deze blaasbalgen bediend met een traptrede. Naast de organist werd er apart iemand aangesteld om te trappen op de pedalen van de balgen. Deze persoon kreeg dan een paar centen per muziekstuk.“ Over het uiterlijk van het instrument is hij duidelijk. „Het is een wonderschoon instrument. De verhoudingen kloppen, het is rank, heeft mooie lijsten en het snijwerk is prachtig. Het past heel goed in dit oude kerkje.“ Han Smits, penning-

meester van stichting Het Boterkerkje:

„Het orgel verdiende een grondige renovatie. We kregen van onze organisatoren rond 2020 klachten over de kwaliteit van het instrument. Het wordt gebruikt bij spirituele evenementen, waaronder kerkdiensten van alle godsdiensten.“

Voor een ton opgeknapt

Het orgel, in 1751 gebouwd door de Middelburgse orgelbouwer Ludovicus de Backer, vertrok daarom vorig jaar oktober naar de werkplaats van Elbertse & Van Vulpen in Utrecht. Van orgelbouwer De Backer zijn drie orgels in Nederland.

Stichting Het Boterkerkje ontdekte

▲ **Het historisch barok orgel wordt na maanden van restauratie weer op zijn plek gezet in het Boterkerkje.** FOTO

BERT JANSEN/OCI MEDIA

Het orgel is rank en het snijwerk is prachtig

– Arian Wimmenhove

een unieke subsidieregeling vanuit de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. Er waren gesprekken met de orgeladviseur van de Brabantse Orgel Federatie en met de ambtenaar van rijksdienst. Ook deed zij een beroep op diverse fondsen en instanties. Het totale project bedroeg 100.000 euro.

Smits: „Het stemmen en intoneren moet nog gebeuren, in de werkplaats is het instrument wel al voorgeïntoneerd. Op zondag 1 september om 15.00 uur wordt het orgel officieel terug in gebruik genomen. Wim Diepenhorst van Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed geeft dan uitleg over het orgel. Hij en Siep Weiland bespelen dan ook het orgel.“